

1. PŘEDMĚT SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE

Literatura:

1. HAYESOVÁ, N. *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál, 1998.
2. HEWSTONE, M., STROEBE W. *Sociální psychologie*. Praha: Portál, 2006.
3. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Sociální psychologie*. Praha: ISV, 1997.
4. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Aplikovaná sociální psychologie I*. Praha: Portál, 1998.
5. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Aplikovaná sociální psychologie II*. Praha: Grada Publishing, 1998.
6. ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou: Fakta, 1999.
7. DEVITO, J. A. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada 2008.
8. HONEY, P. *Tváří v tvář. Průvodce úspěšnou komunikací*. Praha: Grada 1997.

PŘEDMĚT SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE

„**Sociální psychologie** je vědecké **studium efektu sociálních a kognitivních procesů** na způsob, jakým **jedinci vnímají jiné lidi**, způsob, jakým je **ovlivňují a vytvářejí si vztahy** k nim“ (učebnice sociální psychologie z roku **2000**).

Sociální procesy představují souhrnné **působení lidí okolo nás**, sociálních skupin, sociálních institucí a kultury **na naše myšlení, prožívání a konání**.

Kognitivní procesy představují souhrnné **působení našeho vlastního vnímání, představ, vzpomínek**, myšlenek, prožívání a motivace **na náš vztah ke světu kolem nás** a naše konání.

Sociální psychologie studuje:

1. Sociální struktury:

- a) struktura osobnosti,
- b) oblast dyadických (dvou osob) vztahů,
- c) sociální mikrostruktura (malé sociální skupiny – rodina, parta, školní třída, pracovní skupina atd.),
- d) sociální makrostruktura (velké sociální skupiny a sociální instituce).

2. Sociální procesy:

- a) v nichž převládá vliv prostředí na jedince (sociální determinace, socializace, submise),
- b) v nichž převládá vliv jedince na sociální prostředí (personální vliv, vůdcovství, dominance).

Základní stavební kameny sociálně psychologického poznání:

1. **Konstruujeme naši sociální realitu**. V životě projevujeme intenzivní potřebu přisuzovat (atribuce) příčiny událostem a vlastnosti osobám, včetně sebe samých. Potřebujeme mít ve světě, jak ho známe, určitý řád a systém, který nám dává pocit bezpečí, že události máme pod kontrolou a umíme předpokládat výsledek svého konání i konání jiných.
2. **Naše sociální intuice jsou často silné, ale občas nebezpečné**. Významnou část našeho duševního života a aktivity nemáme pod vědomou kontrolou. Vzdor tomu důvěřujeme vlastnímu úsudku, intuici a obvykle se nám to vyplácí. Ale vyskytují se i situace, ve kterých své možnosti přeceníme a spojují se s vysokou mírou rizika.
3. **Postoje ovlivňují naše chování**. Vnitřní zdroje, naše přesvědčení, city a předešlé zkušenosti determinují naše konání. Nejsme jen pasivní hračkou sil, působících na nás z našeho prostředí.
4. **Naše chování určují sociální vlivy**. Zdrojem postojů, kterých jsme nositeli, jsou kromě našich vlastních i zkušenosti zprostředkované jinými lidmi, sociálními skupinami, jejichž

jsme členy, sociálními institucemi a kulturou společnosti, ve které žijeme. Kompromis mezi vlastními potřebami a sociálními normami je průvodním znakem dospělosti.

5. **Naše chování je pod vlivem našich dispozic.** Tváří v tvář stejné situaci různí lidé reagují různě. Do sociálních vztahů vstupujeme „vyzbrojeni“ svými dispozicemi a jejich uplatňováním je častěji posilujeme než měníme a oslabujeme.
6. **Sociální chování je také biologickým chováním.** Základy našeho Já vytváří dědičnost a nositelem psychiky je mozek. V tomto smyslu neoddělitelnou součástí každého sociálního rozměru chování je jeho biologický substrát. Jsme bio-psycho-sociální organismy.
7. **Cíty a konání vůči lidem jsou někdy negativní a někdy pozitivní.** Fenomény jako jsou předsudky, stereotypy, konformita, sociální zahálení, konflikty, žárlivost či machiavelismus patří stejně na paletu sociální psychologie, jako vysoké sebehodnocení, kooperace, altruismus či láska.